

1. Om komiteen

Konkurransekomiteen er felles for Norske arkitekters landsforbund (NAL), Arkitektbedriftene i Norge (AiN) og Norske landskapsarkitekters forening (NLA).

NIL - Norske interiør og møbeldesigneres forening (NIL) har observatørstatus.

2. Innledningen

I konkurransekomiteens mandat (se punkt 4) er det beskrevet at komiteen skal rapportere til styrene i hhv. AiN og NAL en gang i året, helst ved årsskiftet. Dette ble lagt inn i mandatet for å tette båndet mellom styrene og komiteens arbeid. Denne rapporten er den første rapporten komiteen levere etter mandatet ble godkjent av styrene. Siden det ikke var anledning til å rapportere tidligere, vi har valgt å inkludere det første halvåret 2020 også.

3. Konkurransekomiteen 2019 – juni 2020

Oppnevnt av Norske arkitekters landsforbund:

- Leder: Michael Lommertz, Oslo.
- Nestleder: Per Højgaard Nielsen, Bergen
- Borge Anfinsen, Oslo (til 30.6.19)
- Per Suul, Oslo (fra 1.7.2019).

Oppnevnt av Arkitektbedriftene:

- Eva Helene Haanæs, Trondheim,
- Arvid Bjerkestrand, Bergen

Oppnevnt av NLA:

- Line Løvstad Nordbye, Oslo

Oppnevnt av NIL: (observatørstatus):

- Elin Helene Skjeseth Bashevkin, Oslo

Komitesekretær:

- Gisle Nataas, konkurranseleder i NAL

4. Mandat – konkurransekomiteen NAL & AiN

En viktig sak for konkurransekomiteen har vært det å etablere komiteens mandat. Det var komiteens leder Michael Lommertz som tok initiativ til mandatet i 2018 og endelig utkast, datert 19.10.2018, ble fremlagt og godkjent av NAL styre (sak 57/2018) og AiNs styre i siste kvartal 2018. Det som gjenstår, er at NALs Representantskap (RS) skal formelt godkjenne mandatet 29. sept 2020.

Mandatet, datert 19.10.2018 ligger til grunn i hele komiteens arbeid og har følgende formuleringer:

5. Faste punkter på alle komitemøtene

- Liste over pågående og nye konkurranser
- Oppnevninger til utvelgeseskomiteer og juryer
- Resultater fra siste gjennomførte konkurranseprosesser.
- Ved behov gjennomgang av spørsmål knyttet til konkurranser NAL har kommentert.
 - NAL har reagert på følgende konkurranser (jan 2019 – juni 2020)
 - Ishavsbyen videregående skole
 - Utlyst konkurranse om omsorgsboliger i Bærum.
 - Anskaffelse av utstillingskonsulent - Oslo bys arkitekturpris
 - Molde kommune vedr dårlige konkurransevilkår i kommende utlysning for rammeavtaler.
 - Lavt honorar i parallelloppdrag om byformings- og høydestrategi for transformasjonsområder i Tromsø sentrum, utlyst av Tromsø kommune.
 - Arkitektkonkurranse om Lærdal kulturhus. Innovasjonskonkurransen i Utsira og Norefjell arr av DOGA
 - Abakus- utlysning Beredskapssenter Røros

6. Hvilke prinsipielle saker har komiteen tatt opp og behandlet

- Komiteens leder, Michael Lommertz, tok initiativ til å etablere Konkurransekomiteens mandat (se punkt 4).
- Bruk/krav av enkel IFC-model i fremtidige konkurranser.

Konklusjon:

- Komiteens synspunkter rundt saken: om det kreves og er merarbeid må det gis ekstra honorar til deltakerne i begrensede konkurranser som krever dette. Komiteen spør seg også om dette kravet er tidskrevende for dagens arkitekter som jobber digitalt? Viktig at konkurransesekretariatet til enhver tid vurderer hvilke type konkurranser kravet om enkel IFC-modell skal brukes i. I en urban tett situasjon bør man etterspørre enkel digital modell både for å forstå og evaluere situasjonen skikkelig. Det er viktig at det blir tydelig definert leveringskrav og at disse er så enkle som mulig, eksempelvis om hvilke farge byggene skal ha, hvordan skal flater, vinduer og åpninger defineres, terreng osv. Det bør etterspørres et åpent filformat.
- Diskusjon rundt NAL-oppnevnte jurymedlemmers standpunkt i og etter en juryering.

Konklusjon:

- Komiteen hadde en diskusjon rundt NAL-oppnevnte jurymedlemmers standpunkt i og etter en juryering. Ref debatten om Munch-museet og juryleders uttalelser. Komiteens mening er at jurymedlemmer som blir oppnevnt av NAL må stå for juryens meninger/juryens rapport i og etter en juryprosess. Dette må inn i dokumentet «Råd til juryens medlemmer».
- Komiteen diskuterte krav om innsyn i prekvalifiseringssøknader/oppgaveforståelser i begrensede konkurranser. AiNs lanserte «Veileder om innsyn i arkitektleveranser»:

Konklusjon:

- Komiteen opplever at oppgaveforståelsen ofte veier opp mot 40% i vurderingen i prekvalifiseringssøknader og er derfor særs viktige i utvelgelsen.

For at valgene oppdragsgiver gjør skal oppfattes som riktig og rettferdig av de andre søkerne bør prekvalifiseringssøknader/oppgaveforståelser være offentlig i en eller annen grad. Komiteen mener Ivar har et godt poeng der. Sett fra en annen side inneholder oppgaveforståelsen ofte et arkitektkontors prosesshemmeligheter, eksempelvis hvordan kontoret gjennomfører workshops, brukermedvirkning, tverrfaglighet, medvirkningsteknikker osv. Dette er bedriftshemmeligheter for mange kontorer og informasjon enn ikke ønsker å offentliggjøre. Komiteen konkluderte diskusjonen med at NAL støtter at oppgaveforståelse kan unntas fra offentlighet, men mener oppdragsgivere må ha et krav om å skrive mer inngående evalueringer av prekvalifiseringssøknader/oppgaveforståelser som beskriver bedømmelsen av oppgaveforståelsen på en god måte. Jo større prosent oppgaveforståelsen teller, eksempelvis 30-50 %, bør det kunne kreves en form for innsyn. AiN utarbeider en veileder rundt innsyn i disse dager.

- Komiteen diskuterte om NAL bør gjenetablere et pool/register med NAL-oppnevnte jurymedlemmer.

Konklusjon:

- Komiteen fortsetter å oppnevne jurymedlemmer med samme system som praktiseres i dag med diskusjon på komitemøtene. Det opprettes ikke et pool med jurymedlemmer. Det må opprettes et arkiv med oppnevnte jurymedlemmer og type konkurranse så langt bak det er hensiktsmessig.
- Komiteen diskuterte om NAL bør ha et slags introduksjonskurs for arkitekter MNAL som komiteen oppnevner til juryarbeid.

Konklusjon:

- Dette er noe AA i Danmark nå gjennomfører. Komiteens konklusjon var at det ikke arrangeres noen kurs. Ved fremtidige oppnevninger av jurymedlemmer som komiteen gjør, sender Gisle/NALs konkurranseavdeling ut et kort skriv med informasjon om hva et slikt juryarbeid innebærer og hvilket ansvar og arbeidsmengde som følger med, dette som vanlig. I tillegg sendes link til artiklene på Arkitektur.no, «Juryveileder» og nettartikkelen «Ta juryarbeidet på alvor», til de oppnevnte arkitektene. Gisle/NALs konkurranseavdeling følger opp med en telefonsamtale, dette gjelder spesielt til jurymedlemmer som ikke har tidligere juryerfaring.
- Komiteen diskuterte prinsipper rundt konkurranse i pågående arkitektkonkurranse/fase to.

Konklusjon:

- Komiteen diskuterte at det bør komme inn et punkt i konkurranseveilederen dersom private oppdragsgivere ønsker å kjøre om-konkurranse i pågående arkitektkonkurranser blant to eller flere utkast. Diskusjonene er entydig at juryen bør oppfordres om å greie å kåre en vinner. En fase 2 er utmattende både økonomisk og faglig. En trinn 2 er bare mulig i private konkurranser om det ikke er annonsert i en offentlig plan og designkonkurranse, honorar som gjenspeiler arbeidsmengde, samme jury og opprettholde anonymitet.
- Komiteen diskuterte NAL og konkurransemarkedet i Norge etter innspill fra president Gisle Løkken. Bør NAL ta en større rolle i det norske totale konkurransemarkedet?

Konklusjon:

- «AA København: 1e torsdag den 5. september kl. 1730 i AA: Debatarrangement om åbne arkitektkonkurrencer». Debattmøtet i København.
- «ACE-UIA International Conference on Design Competitions» i Paris i September. Arr: The International Union of Architects (UIA) and the Architects' Council of Europe (ACE).